

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ- (2018/2019-63)

KÜRESEL YETİŞKİN TÜTÜN ARAŞTIRMASI; TÜRKİYE 2016 VERİLERİ¹ - GLOBAL ADULT TOBACCO SURVEY (GATS) -

Küresel Yetişkin Tütün Araştırması (KYTA) (*Global Adult Tobacco Survey - GATS*) yetişkinlerde², tütün kullanımını sistematik olarak takip etmek ve tütün kontrolünde kullanılan temel göstergeleri izlemek için dünya genelinde kullanılan bir araştırma modelidir. Türkiye de dahil olmak üzere pek çok ülkede yapılan bu çalışmalar sayesinde ülkeler arasında karşılaştırılabilir veriler üretilmesi de sağlanmaktadır. Bu çalışmaların ülkelerin tütün kontrol programlarını planlama, uygulama ve değerlendirme kapasitelerini artırarak, Dünya Sağlık Örgütü Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesi kapsamındaki yükümlülüklerini getirmelerine katkı sunması beklenmektedir. **Küresel Yetişkin Tütün Araştırması 2016 kapsamında öne çıkan bazı veriler aşağıda sunulmuştur:**

Tütün Kullanımı

- ✓ Türkiye'de 19,2 milyon kişi (%31,6) halen tütün ürünü kullanmaktadır.
 - Halen tütün kullanım sıklığı erkeklerde (%44,1), kadınlara göre (%19,2) daha yüksektir.
- ✓ Ülkemizde 18 milyon kişi (%29,6) (halen) her gün tütün kullanmaktadır (erkeklerin %41,8'i, kadınların %17,5).
- ✓ Günde içilen ortalama sigara sayısı 18'dir. Sigara içenlerin %21'i günün ilk sigarasını uyandıktan sonraki ilk 30 dakika içinde içmektedir.
- ✓ 15-34 yaş arasındaki tütün kullananların %15'i her gün kullanıma 15 yaş altında başlamışlardır. Kullanıma 18 yaş ve altında başlayan yüzdesi 57,5'dir. Ortalama başlama yaşı 17'dir.

Tütün Kullanmayı Bırakma

- ✓ Daha önce her gün tütün kullananların %13,6'sı, tütün kullanmayı bırakmıştır.
- ✓ Halen tütün kullananlar ve son bir yılda kullanmayı bırakan kişiler arasında; araştırmadan önceki bir yıl içinde tütün kullanmayı bırakma girişimi %24,6'dır.
 - Bu değer erkekler için %26,2 ve kadınlar için de %20,8'dir.
- ✓ Halen tütün kullananlar ve son 12 ay içinde kullanmayı bırakanlar arasında; son 12 ay içinde sağlık kurumuna başvuranların %40,1'i ne sigarayı bırakması tavsiye edilmiştir.
- ✓ Halen tütün kullananların %32,8'i bırakmayı planlamakta ya da bırakmayı düşünmektedir. Ancak sadece %7,2'lik bir grup gelecek 30 gün içinde bırakmayı düşünmektedir.

¹ Doküman için özgün kaynak: Global Adult Tobacco Survey - Fact Sheet - Turkey 2016 [Internet] <https://nccd.cdc.gov/GTSSDataSurveyResources/Ancillary/DownloadAttachment.aspx?ID=3452>.

Erişim: 22 Ağustos 2019. Doküman; özgün kaynaktan yer alan bilgilerden yararlanılarak hazırlanmıştır.

² 15 yaş ve üzeri bireyler

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ- (2018/2019-63)

Tütün Dumanından Pasif Etkilenim

- ✓ Kapalı ortamda çalışan yetişkinlerin %10,6'sı (1,6 milyon yetişkin) çalışma ortamında;
- ✓ Yetişkinlerin %26,7'si (16 milyon yetişkin) evde;
- ✓ Kendine ait özel araçları olan yetişkinlerin %17,4'ü (5,5 milyon yetişkin) araçlarında, %16'sı taksilerde;
- ✓ Yetişkinlerin %4,7'si kamu binalarında, %12,7'si (2,8 milyon yetişkin) restoranlarda, %28'i (7,2 milyon yetişkin) kafe, kahvehaneler ve çayhaneler gibi halka açık yerlerde, **tütün dumanından pasif olarak etkilendiğini ifade etmiştir.**

Tütün Kullanımının Ekonomik Etkisi

- ✓ Sigara içenler sigara satın almak için ayda ortalama olarak 269,4 TL harcamaktadır. Bir paket sigara (20 adet) ortalama fiyatı 10,5 TL'dir.
- ✓ Tütün kullananların %8,4'ü paketlerin üzerinde damga vergisi pulu bulunmadığını ifade etmişlerdir.

Medyanın Etkisi

- ✓ Yetişkinlerin %75,6'sı tütün karşıtı bilgilere herhangi bir kaynaktan fark ettiklerini ifade etmişlerdir. Grubun %73,7'si televizyon ya da radyoda dikkatlerinin çekildiğini belirtmişlerdir.
- ✓ Türkiye'de sigara paketleri üzerine resimli uyarılar 2010 yılının Mayıs ayından itibaren yer almaktadır. Halen sigara içenlerin %83,3'ü, sigara paketlerinde sağlık uyarılarının olduğunu ve %31'i resimli sağlık uyarılarının nedeni ile sigarayı bırakmayı düşündüğünü ifade etmiştir.
- ✓ Yetişkinlerin %6,2'si sigaranın satıldığı dükkanlarda, sigara reklamlarına rastladıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcıların %16,2'si ise dükkanlar haricinde sigara reklamı/promosyonu veya spor etkinliği sponsorluğu fark etmiştir.

Tütün Kullanımına İlişkin Bilgi, Tutum ve Algılar

- ✓ Yetişkinlerin %83,3'ü başkasının dumanını solmanın da sigara içmeyenlerde ciddi hastalıklara, %95,4'ü çocuklarda akciğer hastalığına neden olacağına inanmaktadır.
- ✓ Yetişkinlerin %90,4'ü işyerlerinde ve halka açık yerlerde sigara içilmesinin yasaklanmasını desteklemektedir.

ÖNERİ:

Küresel Yetişkin Tütün Araştırması (2016) verilerinin önceki yıllarla karşılaştırılması için

<https://www.who.int/tobacco/surveillance/survey/gats/tur/en/> adresinde yer alan bilgilerin/verilerin gözden geçirilmesi önerilmektedir.